

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 IX

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2019

Nr. 21

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2019

Met deze brief informeer ik u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, over het gemoderniseerde Nederlandse anti-omkopingsbeleid voor de exportkredietverzekeringen (ekv) en de laatste stand van zaken over de onderhandelingen in OESO-verband op dit terrein.

Anti-omkopingsbeleid voor de ekv

In Nederland zijn alle vormen van omkoping verboden en strafbaar. Bestrijding van omkoping bij internationale (export)transacties is van belang om eerlijke handel te bevorderen. De exportkredietverzekering is een belangrijk instrument om de export te bevorderen. Het beleid van de ekv om te voorkomen dat transacties worden ondersteund die door omkoping tot stand zijn gekomen, was door nieuwe inzichten en ontwikkelingen aan een herziening toe. Hiertoe heb ik recent nieuw nationaal anti-omkopingsbeleid voor de exportkredietverzekering ingesteld. Het nieuwe beleid voor de ekv is gericht op zowel preventie als handhaving. Door een verbeterde *due diligence* (het onderzoeksproces waarbij wordt ingeschat of er een risico op omkoping is) wordt zoveel mogelijk voorkomen dat een transactie die door omkoping tot stand is gekomen in verzekering wordt genomen. Ook biedt het nieuwe beleid meer handvatten om tot handhaving over te gaan wanneer blijkt dat sprake is van (het vermoeden van) omkoping met betrekking tot een verzekerde transactie. Dit beleid sluit aan bij de meest actuele internationale afspraken.

Zoals ik eerder aan uw Kamer heb gemeld in de «Beleidsdoorlichting artikel 5 van begroting IX: Exportkredietverzekeringen, -garanties en Investeringsverzekering» (Kamerstuk 31 935, nr. 40), wordt bij de toets op mogelijke omkoping niet alleen de verzekerde getoetst, maar ook andere betrokken partijen zoals de afnemer en agent. Met name transacties

waarbij een agent betrokken is, kunnen kwetsbaar zijn voor mogelijke omkoping. Om deze reden wordt hier in het nieuwe beleid verscherpt naar gekeken. Om een soepele en snelle behandeling van de verzekeringsaanvraag van de exporteur te faciliteren, wordt de voor de toets op omkoping relevante informatie meteen zo volledig mogelijk opgevraagd via een verduidelijkt aanvraagformulier. De exporteur verstrekt met dit formulier onder andere informatie over de agent die de exporteur heeft ingeschakeld, diens werkzaamheden, en informatie over de betaling aan de agent. Ik vind het belangrijk dat bedrijven weten wat vereist is om voor een exportkredietverzekering in aanmerking te komen. Daarom wordt er door Atradius DSB, de uitvoerder van de ekv, extra aandacht besteed aan een duidelijke communicatie dat omkoping en de ekv onder geen beding samengaan. Om dit verder te onderstrepen is alle verzekeringsdocumentatie hierop aangepast, is er actuele berichtgeving hierover via de website en andere communicatiekanalen en gaat Atradius DSB actief met bedrijven in gesprek hierover.

Vanuit handhavingsperspectief heb ik een aantal stappen gezet. Zo is er een inzagerecht geïntroduceerd. Dit inzagerecht stelt de verzekeraar in de gelegenheid om te onderzoeken of een verzekerde de correcte informatie heeft verstrekt bij de ekv-aanvraag. Ook heb ik de gevolgen verscherpt: indien geconstateerd wordt dat sprake is van onjuiste informatieverstrekking bij de verzekeringsaanvraag of van omkoping bij een verzekerde transactie kan dat niet alleen leiden tot verlies van dekking in geval van schade, maar ook leiden tot al dan niet tijdelijke uitsluiting van de ekv-faciliteit voor het betrokken bedrijf. Dit zijn maatregelen waar ik niet licht gebruik van zal maken gezien de verstrekkende consequenties die zij hebben. Indien echter blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van omkoping zal een zwaarwegende sanctie worden opgelegd. Alle nieuwe verzekeringspolissen worden onder het vernieuwde anti-omkopingsbeleid en de nieuwe polisvoorwaarden uitgegeven.

OESO-aanbeveling

Voor bestrijding van omkoping en het bevorderen van eerlijke handel is het noodzaak om internationaal gezamenlijk op te trekken aan de hand van dezelfde normen. Tijdens het algemeen overleg over de exportkredietverzekeringen van 28 maart 2018 (Kamerstuk 31 935, nr. 47) heb ik met uw Kamer gesproken over de ontwikkelingen voor een nieuwe OESO *Recommendation on bribery and officially supported export credits*. Deze OESO-aanbeveling omvat belangrijke internationale minimumstandaarden om omkoping bij exportkredietverzekeringen te ontmoedigen. De huidige aanbeveling dateert uit 2006. De nieuwe aanbeveling vormt een weerspiegeling van de ontwikkelingen en ervaringen de afgelopen jaren op het vlak van het tegengaan van omkoping bij de ekv. Nederland is warm pleitbezorger geweest van vernieuwing van de OESO-aanbeveling, maar ook van verdere aanscherping. Zo was een belangrijk punt van de Nederlandse onderhandelingsinzet het verbreden van de reikwijdte van de aanbeveling, zodat niet alleen omkoping van ambtenaren maar ook commerciële omkoping gedekt zou worden.

In november 2018 is in de OESO op werkgroepniveau overeenstemming bereikt over de tekst van de nieuwe aanbeveling. De OESO Raad heeft de nieuwe aanbeveling op 13 maart jl. aangenomen. Het uiteindelijk bereikte compromis voldoet in hoge mate aan de Nederlandse inzet. Zo zal de nieuwe aanbeveling een bredere reikwijdte kennen: voortaan zal deze niet alleen omkoping van buitenlandse ambtenaren, maar ook omkoping van binnenlandse ambtenaren, en – waar dit nationaal strafbaar is gesteld – commerciële omkoping (omkoping tussen private partijen) dekken. Verder

zal onder meer uitgebreider worden omschreven welke stappen in het *due diligence* proces nodig zijn.

De tekst van de nieuwe aanbeveling wordt publiekelijk bekend gesteld via de website van de OESO. Daarmee is de discussie in OESO-verband nog niet gesloten: in de komende jaren zal worden ingezet op uitwisseling van ervaringen tussen de OESO-leden bij de uitvoering van de nieuwe aanbeveling.

Inzichten met betrekking tot het bestrijden van omkoping zijn altijd in ontwikkeling. De informatie-uitwisseling in internationaal verband is daarbij onmisbaar en leerzaam. Daarnaast dient het nieuwe Nederlandse beleid zo effectief en efficiënt mogelijk te worden uitgevoerd. Om deze redenen zal ik het nieuwe anti-omkopingsbeleid over twee jaar evalueren en waar nodig aanpassen.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. Snel